ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ
МИНИСТРЛІГІ
МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ЖӘНЕ ОРТА БІЛІМ
ДЕПАРТАМЕНТІ
473000, Астана қ., 35-к, 8
тел: (7172)74-22-92, факс 74-22-92

МИНИСТЕРСТВО
ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ДЕПАРТАМЕНТ ДОШКОЛЬНОГО И
СРЕДНЕГО ОБРАЗОВАНИЯ
473000, г.Астана, ул. 35-ая, 8
тел: (7172) 74-22-92 факс 74-22-92.

Облыстық, Астана және Алматы қалалық білім басқармалары

Республикалық мектеп-интернаттар

«Назарбаев Зияткерлік мектептері» акционерлік қоғамы

Байқоңыр қалалық білім басқармасы

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Мектепке дейінгі және орта білім департаменті «Жалпы білім беретін мектептердің 9-сыныбына арналған «Дінтану негіздері» үлгілік білім беретін оқу бағдарламасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2010 жылғы 3 қарашадағы № 511 бұйрығын және «Дінтану негіздері» факультативтік курсын оқытуға арналған әдістемелік нұсқау хатты оқу процесінде пайдалану үшін жолдайды.

Қосымша: бет.

Директордың міндетін атқарушы **Ү. Жексенбаева**

Т. Жакенов
74-23-29

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ "ПАВЛОДАР ОБЛЫСЫНЫҢ БІЛІМ БЕРУ БАСҚАРМАСЫ" МЕМЛЕКЕТТІК МЕКЕМЕСІ
Тіркелген № 4446 200__ж.
15.11.10

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

БҰЙРЫҚ **ПРИКАЗ**

2010ж. 3 қараша № 511

Астана қ. г. Астана

Жалпы білім беретін мектептердің 9-сыныбына арналған «Дінтану негіздері» үлгілік білім беретін оқу бағдарламасын бекіту туралы

Жалпы білім беретін мектептерде «Дінтану негіздері» курсын енгізу мақсатында **БҰЙЫРАМЫН:**

1. Қоса беріліп отырған жалпы білім беретін мектептердің 9-сыныбына арналған «Дінтану негіздері» үлгілік білім беретін оқу бағдарламасы бекітілсін.

2. Мектепке дейінгі және орта білім департаменті (Н.Р. Аршабеков) осы бұйрықты облыстық, Астана және Алматы қалалық білім басқармаларының, республикалық мектеп-интернаттардың, «Назарбаев Зияткерлік мектептері» акционерлік қоғамының, Байқоңыр қалалық білім басқармасының назарына жеткізсін.

3. «Жалпы білім беретін мектептердің 9-сыныбына арналған «Дінтану негіздері» курсының бағдарламасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрі міндетін атқарушының 2009 жылғы 14 қыркүйектегі № 430 бұйрығының күші жойылсын.

4. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Мектепке дейінгі және орта білім департаментінің директоры Н.Р. Аршабековке жүктелсін.

Министр **Б. Жұмағұлов**

Бланк сериялық немірсіз жарамсыз болып табылады.
Бланк без серийного номера недействителен.

009345

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

БҰЙРЫҚ **ПРИКАЗ**

3 ноября 2010г. № 511

Астана қ. г. Астана

Об утверждении типовой образовательной учебной программы «Основы религиоведения» для 9 класса общеобразовательной школы

В целях введения курса «Основы религиоведения» в общеобразовательных школах, **ПРИКАЗЫВАЮ:**

1. Утвердить прилагаемую типовую образовательную учебную программу «Основы религиоведения» для 9 класса общеобразовательной средней школы.

2. Департаменту дошкольного и среднего образования (Аршабеков Н.Р.) довести данный приказ до сведения областных, городов Астана и Алматы управлений образования, республиканских школ-интернатов, Акционерного общества «Назарбаев Интеллектуальные школы», управления образования города Байконыр.

3. Отменить приказ и.о. Министра образования и науки Республики Казахстан от 14 сентября 2009 года № 430 «Об утверждении программы курса «Основы религиоведения» для 9 класса общеобразовательной школы».

4. Контроль за исполнением настоящего приказа возложить на директора Департамента дошкольного и среднего образования Аршабекова Н.Р.

Министр **Б. Жумагулов**

Бланк сериялық немірсіз жарамсыз болып табылады.
Бланк без серийного номера недействителен.

009346

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2010 жылғы «3 » қарашадағы
№ 511 бұйрығымен бекітілген

Жалпы білім беретін мектептердің 9-сыныбына арналған «Діntану негіздері» үлгілік білім беретін оқу бағдарламасы

№	Тақырыптардың атауы	Сағат саны
	Алғысөз	
1.	**«Діntану негіздері» курсының мәні. Дін теориясы.** «Діntану негіздері» курсының мәні. Діntану негіздері – ғылыми пән ретінде. Дін туралы түсінік. Атеизм. Политеизм, монотеизм. Дін – адамзат тарихы мен мәдениетінің ажырамас бөлігі. Діннің құрылымы мен функциялары. Діни бірлестіктердің түрлері.	2
2.	**Дін бастаулары мен тарихи түрлері.** Мифологиялық сананың өзіндік ерекшеліктері. Көне (алғашқы қауымдық) культтар. Алғашқы қауымдық сенімдердің формалары (фетишизм, тотемизм, анимизм, магия). Шаманизм. Жерортатеңізі елдеріндегі: Ежелгі Египеттегі, Грециядағы, Римдегі діндер. Шығыстың ұлттық діндері. Индуизм. Конфуциандық. Даосизм. Синтоизм. Иудаизм. Иудаизм діни ілімі және дамуының негізгі кезеңдері. Тәнірлік. Түрік дүниетанымының ерекшеліктері. Діни ілім ерекшеліктері мен культтік тәжірибе. Тәңірлік культтің қазақтардың әдет-ғұрыптары мен дәстүрлеріне әсері.	5
3.	**Әлемдік діндер.** Буддизм. Буддизм ілімі, пайда болуы және таралуы. Буддизмнің негізгі тармақтары.	2
	Христиан діні. Христиан дінінің пайда болуы. Інжіл. Христиан ілімінің негіздері. Христиан дінінің ағымдары (православие, католицизм, протестантизм). Қазіргі замандағы христиан діні.	4
	Ислам. Ислам діні пайда болғанға дейінгі Арабия түбегі халықтарының әдет-ғұрыптары мен дәстүрлері. Құран және ислам ілімі. Мұхаммед – пайғамбар. Сунниттер мен шииттер. Мұсылман салт-жоралары мен ұйғарымдары. Шариғат. Мұсылман құқығының негізгі мектептері (мазхабтар). Сопылық. Ислам, ғылым және мәдениет.	8
4	**Қазақстан тарихы мен мәдениетіндегі орын алған діндер** Қазіргі кездегі Қазақстанның аумағындағы исламға дейінгі кезең. Исламның Қазақстанда таралу кезеңдері. Исламның білім, ғылым және мәдениеттің дамуына әсері. Қазақстандағы ислам мәдениетінің ескерткіштері. Әл-Фараби, Қожа Ахмет Иассауидің, Жүсіп Баласағұнның, Махмұд Қашқаридың, Асан-қайғының, Шоқан Уәлихановтың, Ыбырай Алтынсариннің, Абайдың, Шәкәрімнің философиялық-ағартушылық және діни көзқарастары. Қазақ мемлекеттілігінің қалыптасуындағы исламның рөлі (XV ғ.). Қазақстандағы христиан діні. Қазақстандағы православие дінінің тарихы. Қазақстандағы православие шіркеуі. Қазақстандағы католицизм және протестантизм. Кеңес дәуіріндегі дінге көзқарас.	6
5.	Жаңа діни қозғалыстар Жаңа діни қозғалыстар туралы түсінік, сипаты және ерекшеліктері.	2
6.	**Қазақстан – конфессияаралық келісім аумағы.** Қазақстан Республикасының дін туралы заңнамасы. Діни сенім бостандығы туралы түсінік. Толеранттылық. Діни экстремизмнің алдын алу. Қазіргі Қазақстандағы конфессионалдық жағдай. Ислам және православиялық христиан орталықтарының (Қазақстан мұсылмандары діни басқармасы, Қазақстан Республикасындағы Орыс православие шіркеуінің Митрополиттік округі) қызметі. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан Республикасында және халықаралық қауымдастықта бейбітшілік пен конфессияаралық келісім орнату саласындағы саясаты.	5
	Барлығы:	**34**

Утвержден
приказом Министра
образования и науки
Республики Казахстан
от «3 » ноября 2010 года №511

Типовая образовательная учебная программа «Основы религиоведения» для 9 класса общеобразовательной средней школы

№	Название темы	Количество часов
	Предисловие	
1.	**Предмет курса «Основы религиоведения». Теория религии.** Значение факультативного курса «Основы религиоведения». Религиоведение как научная дисциплина. Понятие о религии. Атеизм. Политеизм, монотеизм. Религия как неотъемлемая часть истории и культуры человечества. Структура и функции религии. Виды религиозных объединений.	2
2.	**Истоки и исторические формы религии.** Особенности мифологического сознания. Архаические (первобытные) культы. Формы древнейших верований (фетишизм, тотемизм, анимизм, магия). Шаманизм. Религии стран Средиземноморья: Древнего Египта, Греции, Рима. Национальные религии Востока. Индуизм. Конфуцианство. Даосизм. Синтоизм. Иудаизм. Вероучение, основные этапы развития иудаизма. Тенгрианство. Специфика тюркского мировоззрения. Особенности вероучения и культовой практики. Влияние культа Тенгри на обычаи и традиции казахов.	5
3.	**Мировые религии.** Буддизм. Учение буддизма, возникновение, распространение. Основные ветви буддизма.	2
	Христианство. Возникновение христианства. Библия. Основы христианского вероучения. Направления христианства (православие, католицизм, протестантизм). Христианство в современном мире.	4
	Ислам. Обычаи и традиции народов Аравийского полуострова до возникновения ислама. Коран и вероучение ислама. Мухаммед - пророк. Сунниты и шииты. Мусульманские обряды и предписания. Шариат. Основные школы мусульманского права (мазхабы). Суфизм. Ислам, наука и культура.	8
4.	**Религии в истории и культуре Казахстана.** Доисламский период на территории современного Казахстана. Этапы распространения ислама в Казахстане. Влияние ислама на развитие образования, науки и культуры. Памятники исламской культуры в Казахстане. Философско-просветительские и религиозные взгляды Аль-Фараби, Ходжа Ахмед Яссави, Жусуп Баласагуни, Махмуд Кашгари, Асан Кайгы, Чокан Валиханов, Ыбрай Алтынсарин, Абай, Шакарим. Роль ислама в становлении казахской государственности. Распространение христианства в Казахстане. Памятники христианской культуры в Казахстане. Православие, католицизм и протестантизм в Казахстане: региональные особенности. Отношение к религии в советский период.	6
5.	**Новые религиозные движения.** Понятие, характерные черты и особенности деятельности новых религиозных движений.	2
6.	**Казахстан – территория межконфессионального согласия.** Законодательство Республики Казахстан о религии. Понятие о свободе вероисповедания. Толерантность. Профилактика религиозного экстремизма. Конфессиональная ситуация в современном Казахстане. Деятельность религиозных центров ислама и православного христианства (Духовное управление мусульман Казахстана, Митрополичий округ Русской православной церкви в Республике Казахстан). Политика Президента Республики Казахстан Н. Назарбаева в установлении мира и межконфессионального согласия в Республике Казахстан и международном сообществе.	5
	Итого:	34

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім беру академиясы

Қазақстан Республикасының жалпы білім беру ұйымдарында
«Дінтану негіздері» факультативтік курсын оқытудың ерекшеліктері туралы

әдістемелік нұсқау хат

Астана, 2010 жыл

Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім беру академиясының ғылыми кеңесінде қаралып ұсынылған (2010 жылғы 15 қазан хаттама № 10).

Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім беру академиясының мектепке дейінгі және орта білім ғылыми-зерттеу институтында әзірленген.
Құрастырушылар: Ә.Т. Дүйсебек, Д. Кенжетаев

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім беру академиясы

Қазақстан Республикасының жалпы білім беру ұйымдарында
«Діңтану негіздері» факультативтік курсын оқытудың ерекшеліктері туралы

әдістемелік нұсқау хат

Астана, 2010 жыл

Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім беру академиясының ғылыми кеңесінде қаралып ұсынылған (2010 жылғы 15 қазан хаттама № 10).

Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім беру академиясының мектепке дейінгі және орта білім ғылыми-зерттеу институтында әзірленген.
Құрастырушылар: Ә.Т. Дүйсебек, Д. Кенжетаев

Қазақстан Республикасының жалпы білім беру ұйымдарында «Діндану негіздері» факультативтік курсын оқытудың ерекшеліктері туралы әдістемелік нұсқау хат

Қазақстан – елдегі конфессияаралық келісім мен бейбітшілікті нығайтуды, қоғамда орнықкан рухани құндылықтарды одан әрі дамытуды және ізгілік пен адамгершілік қағидаларының қанат жаюына мүмкіндік жасауды мұрат тұтқан ел.

Ресми дереккөздерден алынған мәліметтерге сәйкес Қазақстан халқының 70 пайызы мұсылман, 22 пайызы христиандық православие дінін ұстанушы ұлт өкілдерінен, қалған 8 пайызы әртүрлі діни ағымдарды ұстанатын адамдардан құралған Діни фактордың барған сайын қоғамдағы ішкі үдерістерде пәрменді күшке айналып келе жатқаны күн өткен сайын анық байқалуда. Осындай жағдайда еліміздің жас жеткіншектерінің парасатты ой-өрісінің, ізгілікті сана-сезімінің, жоғары рухани-адамгершілік қасиеттерге, гуманистік дүниетанымға негізделген толерантты тұлғасының қалыптасуына жағдай жасау, қауіпті діни ағымдар мен экстремистік топтардың ықпалынан қорғау маңызды болып отыр. Сондықтан елімізде өзара түсіністік пен дінаралық татулықты сақтай отырып мемлекеттілікті нығайту және отаншылдық сезімді күшейту үшін өскелең ұрпаққа дәстүрлі діндер, олардың рухани құндылықтары және шығармалары, халқымыздың рухани қазынасына айналған дін ғұламалары жайлы ғылымға негізделген білім жүйесін беру аса өзектілікке ие.

Осы мәселелер ескеріле отырып 2010-2011 оқу жылында Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2010 жылғы 3 қарашадағы № 511 бұйрығымен жалпы білім беретін мектептердің 9-сыныбына арналған «Діндану негіздері» үлгілік білім беретін оқу бағдарламасы қайта бекітілді. Курстың көлемі оқу жылына 34 сағат.

«Діндану негіздері» курсын міндетті түрде тарих, құқық пәндерінің мұғалімдері өткізуі қажет және мүмкіндігінше мектептегі жоғары санатты мұғалімнің өткізгендігі орынды.

I. Діндану негіздері» курсының мақсаты – оқушылардың бойында рухани-адамгершілік құндылықиардың негізінде сенімнің жүйесін және гуманистік дүниетанымды қалыптастыруға ықпал ету.

II. «Діндану негіздері» курсының міндеттері:

1.білім алушылардың діннің тарихы және қазіргі замандағы ролі туралы білімін жүйелендіру және терендету;

2. діннің танымдық-дүниетанымдық және гуманистік аспектілерін ашу;

3. толеранттылыққа және діни білімнің қазіргі заманғы қайнар көздерін сыни тұрғыдан бағалай білуге тәрбиелеу;

4. Қазақстандағы және әлемдегі ұлтаралық, конфессияаралық келісімдерді нығайтуға деген азаматтық міндеттерді орындауға тәрбиелеу.

III. «Діндану негіздері» курсының мазмұндық бағдарлары

Бағдарламада діндердің тарихы, олардың тармақталуы, жекелеген ағымдары мен бағыттары туралы жалпы мағлұмат беріліп, олардың әрқайсысына егжей-тегжейлі тоқталу көзделмеген. Оқушы өзінің таным-түсінігіне сәйкес келетін және күнделікті өміріне қажет болар білімдер жүйесін тиісті ғылыми әдебиеттерге сүйене отырып меңгереді.

«Діндану» курсының бағдарламасында діндердің тарихына шолумен қатар оқушылардың қосымша өзіндік ізденуімен ұйымдастырылатын жобалық жұмыстары арқылы діннің адамның рухани болмысы мен қоғам өмірінде алатын орны, дінге байланысты зайырлы мемлекетіміздің ұстанған саясатының мәні мен максаты, діни ағымдар мен бірлестіктердің мақсат-мүдделері және іс-әрекеттері, халықтардың мәдени-ұлттық және діни әдет-ғұрыптары, салт-жоралары мен мейрамдары, халқымыздың рухани қазыналары, дін ғұламаларының рухани мұралары жайлы білім жүйесін беру, діндердің түрлі халықтар арасына енуі мен таралу ерекшеліктері жөніндегі тақырыптарды игеру көзделген. Пәндік білім мазмұны осылайша қажетті және жеткілікті құрамда жүйеленген жағдайда ғана оқушы діндер, діни ағымдар мен бірлестіктердің мақсаттары мен ерекшеліктері жөнінде өміріне қажетті сапалы білім алуы мүмкін.

«Діндану» курсы бойынша берілетін білім, бір жағынан, бүгінгі оқушы – ертеңгі ел азаматының ұлтының рухани мәдениетін сақтап, өз рухын байытып, өзгенің рухани ықпалынан қорғай білуді қалыптастырса, екінші жағынан, өзге дінді, өзгенің діни танымын, олардың басқаларға деген көзқарасын анықтап білуге, олармен сыйластық қарым-қатынасты қалыптастыруға бағытталған.

Сондай-ақ, бағдарламада қамтылатын оқу материалын орналастыру барысында ел халқының діни ұстаным ерекшеліктері мен соған сай үлес салмағы анықтаушы ұстаным ретінде алынды. Әсіресе, Қазақстандағы діни ахуалға, Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан Республикасында және халықаралық қауымдастықта бейбітшілік пен конфессияаралық келісім орнату саласындағы саясатының мәні мен маңыздылығын ашуға басымдылық беріледі. Қазіргі заман талаптарына сай оқушы өз елінің діни-рухани ілімдері туралы мәлімет алу, адамгершілік, ізгілік және төзімділік қағидаларына жат болып саналатын ұстанымдар жайында хабардар болу арқылы адамдар арасындағы татулық пен өзара түсіністік жағадайында өмір сүруге тәрбиеленуі тиіс.

«Діндану негіздері» курсы бағдарламасына сәйкес оқу материалын құрылымдау және оқыту процесін ұйымдастыру төмендегі **дидактикалық ұстанымдарға сай жүргізіледі**:

- ғылыми негізділік пен түсініктілік;
- жүйелілік пен сабақтастық;
- көрнекілік пен абстрактылық ;
- саналылық пен белсенділік;
- білімді игерудің беріктігі;

- пәнаралық және пәнішілік байланыс;
- мәдени сәйкестілік;
- проблемалылығы;
- даралай және саралай оқыту;

IV. Сабақты ұйымдастыруға арналған әдістемелік нұсқаулар

Оқушылардың алған білімдерін тиянақтап бекіту үшін оларды қызықтырған тақырыптар бойынша «Дінтану» пәні аясынан шықпай шығармашылық жобалық қызметтерге көңіл бөлінеді. Ол жобаларды орындауда оқушылардың түрлі бағыттағы танымдық ізденіс жұмыстарын ұйымдастыруға, танымдық қызығушылық пен белсенділігінің қалыптасуына баса назар аударылуы қажет. Бұл орайда мұғалім оқушылардың дайындығы мен қызығушылығын, жобаның танымдық бағыты мен өмірлік маңыздылығын есепке алынуы тиіс.

Сабақты ұйымдастырудың ғылыми-практикалық конференция, пікірталас, дөңгелек үстел, шағын жобалар қорғау жұмыстарының берері көп.

Жобалар жеке-дара немесе топпен педагогикалық ынтымақтастық әдістерін пайдалана отырып, орындалуы мүмкін. Олардың саны білімді тиянақтауға жеткілікті мөлшерде болып төмендегі бағыттарды қамтиды:

- дін мәселелері бойынша газет, журнал мақалаларын, ғылыми-көпшілік басылымдарды талдау, ауызша және жазбаша хабарлама дайындау;
- діндердің айырым белгілері мен ерекшеліктерін ажырату;
- дәстүрлі діндерге ортақ тұжырымдарды табу және оларды дәлелдеу;
- Қазақстандағы, аймақтағы діни ахуалды саралау;
- Қазақстанның киелі орындары туралы шолу жасау және олардың қасиеттерін түсіндіре алу;
- дінаралық татулық пен діни төзімділікке мысал боларлық нақты жайттерді өмірден табу т.б.

Сабақ барысында төмендегі мәселелерге барынша көңіл бөлінуі тиіс:

- Қазақстанның бүгінгі дін саясаты мен ұстанымдарын, оның тарихи-мәдени, демократиялық және өркениеттік мәнін басшылыққа алу;
- қандай да бір бағытқа бұра тартушылыққа жол бермеу;
- практикалық жұмыс орындауға қажетті жағдайларды қарастыру;
- елдің мәдени, рухани, діни, ақпараттық саласын реттейтін заң талаптарын қатаң сақтау;
- ғылыми-талдаушылық, сараптамалық-салыстырушылық әдістерді қолдану;
- жобаны дайындаудың технологиялық тізбектілігін анықтау т.б.

«Дінтану» пәнінің кіріктірілген сипатынан білім мазмұнын құрастыру мен оқу процесін ұйымдастыру төмендегі пәндермен мазмұндық **пәнаралық байланысты** орнату негізінде жүзеге асырылады:

Қазақ тілі пәнімен:

- оқушылардың сөздік қорын дін тарихы мен діни сенімдер саласының ұғымдарымен байыту;
- ұлттық мәдениетке құрмет сезімін тәрбиелеу және басқа да мәдениет бастауларына бірдей қатынас қалыптастыру;

Әдебиет пәнімен:

- діни әдебиет үлгілері мен көркем әдебиет туындыларын, дін ғұламаларының әдеби туындыларын қосымша дерек көзі ретінде қолдану;

Тарих пәнімен:

- діннің пайда болу, даму және таралу барысының тарихи деректермен дәйектелуі;
- діннің адам мен қоғам өмірінде алатын орнын қоғамдық қарым-қатынастар тұрғысында талдау жасау арқылы көрсету;

География пәнімен:

- діндердің таралу аумақтарын айқындауда тарихи-географиялық кеңістіктерді айыра алу;
- географиялық нысандардың өзара орналасуы туралы түсініктерін бекіту.

V. Курсты оқып үйрену барысында оқушының оқу жетістігіне қойылатын талаптар:

- адамның, қоғамның және мемлекеттің өмірінде діннің алатын орнын түсіну;
- жеке адамның және бүкіл адамзаттың, сондай-ақ Қазақстан өмірінің рухани-адамгершілік негіздерінің сабақтастығын білу;
- отбасылық, әлеуметтік, қоғамдық құбылыстар мен дәстүрлердің діни негіздерін анықтау және мәдени құндылықтар дәрежесінде меңгеру;
- әртүрлі тарихи кезеңдердегі мәдени, діни құндылықтарды білу, түсіну;
- шығармашылық әрекеттердің креативтік дағдыларын меңгеру: ақпаратты, білімді тікелей болмыстан іздеу, қабылдау;
- «Дінтану» курсы бойынша алған білімдеріне сүйене отырып, диалог және пікірталас құруды меңгеру;
- басқаларды тыңдай алу және өзіндік көзқарасын негіздеу, қарым-қатынас мәдениетін меңгеру;
- әртүрлі дерек көздерінен ақпараттар ала білу және оларды тиімді қолдану; жинаған ақпаратты сұрыптау, жүйелеу және соның негізінде шешім қабылдау;
- діни конфессиялар мен ағымдардың түрлерін, олардың мақсат-мүддесін ажырату; діни экстремизм құбылысының мәнін, олардың адамзат қоғамына қауіптілігін, зиянкес іс-әрекеттерін, алдын алу және сақтану жолдарын білу;
- діни ақпараттық мәліметтерді талдап, оларды сараптап қолдана білу;
- алған білімі негізінде өзгенің дінін, діни танымын саралай білу және олармен сыйластық қарым-қатынас жасай алу.

Министерство образования и науки Республики Казахстан

Национальная академия образования им. Ы. Алтынсарина

Инструктивно-методическое письмо

об особенностях преподования факультативного курса «Основы религиоведения» в общеобразовательных школах Республики Казахстан

Астана, 2010 год

Рекомендовано Ученым советом Национальной академии образования им. Ы. Алтынсарина (протокол № 10 от 15 октября 2010 года).

Подготовлено в НИИ дошкольного и среднего образования Национальной академии образования им. Ы.Алтынсарина.

Составители: А.Т. Дуйсебек, Д. Кенжетаев

Министерство образования и науки Республики Казахстан

Национальная академия образования им. Ы. Алтынсарина

Инструктивно-методическое письмо

об особенностях преподования факультативного курса «Основы религиоведения» в общеобразовательных школах Республики Казахстан

Астана, 2010 год

Рекомендовано Ученым советом Национальной академии образования им. Ы. Алтынсарина (протокол № 10 от 15 октября 2010 года).

Подготовлено в НИИ дошкольного и среднего образования Национальной академии образования им. Ы.Алтынсарина.

Составители: А.Т. Дуйсебек, Д. Кенжетаев

Инструктивно-методическое письмо об особенностях преподования факультативного курса «Основы религиоведения» в общеобразовательных школах Республики Казахстан

Казахстан - это государство, поставившее перед собой цель укрепления в стране мира и межконфессионального согласия, дальнейшего развития устоявшихся в обществе духовных ценностей, создания условий для развития гуманистических и общечеловеческих принципов.

По официальным данным, 70% населения Казахстана является мусульманами, 22% - православными, 8%- представителями других религиозных направлений. Изо дня в день становится очевидней, что влияние религиозных факторов - реальная сила во внутреннем процессе развития общества. В такой ситуации важное значение имеет предотвращение влияния на молодое поколение страны деструктивных религиозных течений и опасных экстремистских групп. Это доказывает, что для сохранения взаимопонимания и межрелигиозного согласия в стране, укрепления государственности и дальнейшего развития патриотических чувств, необходимо при помощи научно обоснованных оценок приобщить молодое поколение к духовному богатству и историческому и культурному наследию отечественных мыслителей и традиционных религий.

Курс «Основы религиоведения», обладающий большой значимостью, должен формировать у учащихся осознанный подход к вопросам религии. Это даст возможность учащимся пополнить знания о религии, сформировать в сознании основы гуманистических и общечеловеческих духовно-нравственных ценностей, разбираться в особенностях различных религии и религиозных течений.

Учитывая вышеизложенное приказом Министра образования и науки Республики Казахстан №511 от 3 ноября 2010 года учебная программа курса «Основы религиоведения» для 9 класса общеобразовательной средней школы переутверждена. Годовой объем изучения курса составляет 34 часа.

Считается обязательным ведение курса «Основы религиоведения» учителями предметов История, Государство и право и желательно высшей категории.

I. **Цель** факультативного курса «Основы религиоведения» - содействовать формированию у учащихся системы убеждений и гуманистического мировоззрения на основе нравственно-духовных ценностей.

II.Задачи:

1. систематизация и углубление знаний обучающихся об истории религии и её роли в современном обществе;
2. раскрытие мировоззренческих, культурологических и гуманистических основ религии;
3. воспитание толерантности и умения критически оценивать современные религиозные знания и течения.
4. способствовать воспитанию гражданской ответственности за укрепление межнационального, межконфессионального согласия в Казахстане и мире.

III. Содержательные линии курса «Основы религиоведения»

В программе не ставится задача подробного описания истории религии, ее разветвлений, отдельных направлений и течений, а даются общие сведения. Учебный материал подобран из научной литературы, систематизирован и адаптирован к учебно-познавательным возможностям учащихся 9-го класса, применим в их повседневной жизни, изложен доступным научно-популярным языком.

При формировании содержания курса «Основы религиоведения», не следует отводить много времени на историю религий - ученики не получат качественного конструктивного знания. В учебной программе наряду с историческим обзором зарождения, укрепления и развития религиозных верований и религий предлагаются темы, раскрывающие особенности религиозных традиций, обрядов, праздников, особенности возникновения и распространения религий, роль религии в духовной жизни человека и общества, цель и сущность политики Республики Казахстан по отношению к религии, раскрытию цели и интересов, деятельности религиозных объединений и течений, предусмотрены творческие проекты организующие самостоятельную исследовательскую деятельность. При систематизированном, с необходимым и достаточным составом содержании предмета учащиеся смогут получить полноценное, необходимое в жизни знание о целях и особенностях религий и религиозных объединений, существующих на территории Республики Казахстан.

Таким образом систематизированное и усвоенное знание с одной стороны, дают возможность у ученика и полноправного гражданина Республики Казахстан сформировать и обогатить духовность, способность сохранить и защищать духовную культуру своего народа от влияний деструктивных и радикальных религиозных объединений, с другой стороны, дают возможность определить религиозную принадлежность человека, религиозное сознание и отношение к другим религиям, сформировать к ним уважительное отношение.

У учащихся должны сформироваться духовные ценности своего народа, но они должны иметь представление и о принципах, которые противоречат гуманистическому мировозрению, общечеловеческим ценностям и толерантности.

Состав и содержание курса согласно ее программы должны соответствовать требованиям следующих дидактических принципов, которые должны выдерживаться и в организации учебного процесса:

– научная обоснованность и доступность;
– системность и преемственность;
– наглядность и абстрактность;
– сознательность и познавательная активность;
– прочность усвоения знаний;
– межпредметная и внутрипредметная связь;
– принцип природосообразности;
– принцип проблемности;
– дифференциация и индивидуализация;
– обеспечение разноуровневости учебных заданий и др.

IV. Методические рекомендации к организации учебного процесса

При организации учебного процесса по курсу «Основы религиоведения» важное значение имеет такие организационные формы как мини-коференция, дискуссия, круглый стол, защита малых проектов и др.

Проекты могут выполняться индивидуально или коллективно с использованием принципов педагогики сотрудничества. Их количество может быть достаточным для закрепления полученных знаний и включать следующие направления:

- анализ статей из газет, журналов, научно-популярных изданий по проблемам религии, подготовка устного и письменного сообщения по выбранной теме;
- определение различительных особенностей религии;
- определение общих концепций и единых платформ традиционных религий, формирование, умения их доказывать;
- анализ религиозной ситуации в Казахстане, в регионе;
- подготовка обзорной информации о святых местах в Казахстане;
- подготовка в пример конкретных жизненных ситуаций, подтверждающих наличие межрелигиозного согласия и толерантности.

В процессе обучения особое внимание необходимо уделять следующим принципам:

- руководствоваться современной политикой и принципами Казахстана в сфере религии, их культурно-исторической, цивилизационной сущностью;
- исключить возможность наделения какого-либо религиозного направления привилегиями в процессе изучении предмета;
- создать необходимые условия для выполнения проектов;
- соблюдать законы, регулирующие отношения в области культуры, духовности, религии, информации;

В целях закрепления полученных знаний особое значение в рамках курса «Основы религиоведения», имеет творческо-проектная работа учеников по интересующим их темам.

В соответствии с этим, в программе отводится время для осуществления указанной работы. В процессе выполнения проектов особое внимание уделяется организации познавательных изысканий учеников по различным направлениям и формированию у них учебной активности.

Формирование целостного восприятия на уроках курса «Основы религиоведения», достигается путем интеграционного использования **межпредметных знаний**, получаемых учащимися при изучений перечисленных далее учебных предметов:

«Казахский язык», «Русский язык» :

– обогащение словарного запаса учащихся терминами, относящимися к сфере религии;

– воспитание уважения и открытости к национальной культуре и духовно-культурным истокам других народов.

«Литература»:

– изучение дополнительной художественной литературы – произведений религиозных деятелей, осуществление оценки их работ с точки зрения современных духовных ценностей;

«История»

историческое обоснование процесса зарождения, распространения и развития религии;

- осмысление роли религии в жизни человека и общества через исторический анализ общественных отношений;

«География»:

– правильное определение историко-географического пространства распространения религии.

V. Требования к уровню подготовки учащихся

В результате изучения курса «Основы религиоведения», ученики **должны знать и иметь представления** о следующем:

- **религия**, значение религии, ее место в жизни человека и общества, цели и задачи религии;
- возникновение и развитие мировых традиционных религий, процесс распространения, их роль в истории человечества;
- положительное влияние религии на образ жизни народов, культуру, науку, общество;
- история традиционных конфессий Казахстана, роль религии в становлении казахской государственности, в развитии науки и образования;
- история религии, религиозные ритуалы, обычаи и праздники;
- жизнь и творчество религиозных мыслителей казахской земли;
- традиционная основа межконфессионального согласия в Казахстане;
- цель и значение современной религиозной политики и развития религии в Казахстане, историческо-культурное, демократическое и цивилизационное значение данных условий;

а также ученики должны уметь:

- логично и грамотно излагать сведения о значительных событиях в сфере религии и религиозных деятелях в истории мировых религий;
- различать цели и задачи, особенности различных религиозных конфессий и течений;
- уметь самостоятельно находить необходимые информационные данные в образцах религиозных произведений и использовать их с экспертной точки зрения (по мере необходимости);
- различать религиозные познания людей различных религиозных течений на основе полученных знаний и уважительно относиться к ним;
- понимать, знать и применять знания, полученные в ходе изучения курса религиоведения, в сочетании с другими предметами школьного курса и повседневной жизни.